

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 26 sept. 1955
's Morgens te 10 uur aangevangen, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Algera, Beel, Beyen, De Bruijn, Cals, Donker, Kernkamp, Van de Kieft, Mansholt, Staf, Suurhoff, Van Thiel en Witte (afwezig zijn de Ministers Luns en Zijlstra.)

Secretaris: J. Middelburg.

- - -

3. *Buitenlands beleid*

a. *De verhouding tot Indonesië* (Zie notulen MR d.d. 12 september 1955, punt 3b.)

Minister *Beyen* deelt mede, dat de Indonesische Minister van Buitenlandse Zaken Anak Agung vorige week een gesprek heeft gehad met Minister Beel en hem, daarna nog eens met spreker afzonderlijk en tenslotte zondag met de Minister-President. Daarbij is uitdrukkelijk gezegd, dat met de Nederlandse ministers over de soevereiniteitsoverdracht over Nieuw-Guinea niet te spreken valt. Men mag dus ook niet de indruk wekken, dat er in de toekomst wel over gesproken kan worden. Ook de gevangenhouding van Van Krieken en de kwestie van de Nederlandse arrestanten is besproken, waarbij Anak Agung mededeelde, dat Van Krieken zo snel mogelijk zou worden vrij gelaten en toezegde ook in de zaak der arrestanten spoedig iets te zullen doen. Wat betreft de terugkeer van Ambonezen naar Indonesië stemde hij in met het laten overkomen van groepen van vijftig gezinnen per maand. Met betrekking tot het Hoge Commissariaat heeft spreker gezegd, dat ingeval Indonesië een ambassadeur in speciale zending naar Nederland zou sturen, onzerzijds daartegen geen bezwaar zal worden gemaakt hem in de praktijk te behandelen als leider van het Hoge Commissariaat, ofschoon dit protocollair nog wel enkele moeilijkheden zal kunnen geven. Anak Agung vroeg een tweetal onderwerpen in oktober tussen beide Regeringen te bespreken; spreker heeft hem hiervoor naar Minister Luns verwezen. Het eerste onderwerp is Nieuw-Guinea, waarbij de gedachte is meer effect te geven aan onze herhaalde verklaring, dat dat gebied niet als basis voor agressie tegen Indonesië zal worden gebruikt. Het tweede onderwerp heeft betrekking op de financieel-economische overeenkomst van de Ronde-Tafel-Conferentie. Spreker heeft hieromtrent gezegd, dat bij ons de gedachte bestond, dat het beter zou zijn om in plaats van een wijziging van de Finec een nieuwe algemene overeenkomst tussen Nederland en Indonesië te sluiten over economische samenwerking in de toekomst. Een dergelijke aanpak van deze kwestie zou zowel voor Nederland als voor Indonesië gemakkelijker liggen. Het eerste gesprek met Anak Agung was bevredigend. Zaterdag is hij opnieuw bij spreker geweest, aangezien hij naar hij zeide van Hanifah uit New York had gehoord, dat de Nederlandse delegatie de inscriptie van de Nieuw-Guineakwestie op de agenda van de Assemblée bestreed met de stelling, dat Nederland met Indonesië aan het praten ging. Anak Agung wees er op, dat, indien de inscriptie niet doorging omdat de Indonesische Regering zich bereid had verklaard met de Nederlandse Regering vriendschappelijke besprekingen te houden, dit de Indonesische Regering thuis zeer kwalijk zou kunnen worden genomen. Spreker had opnieuw gezegd, dat Nederland zich met alle argumenten tegen de inscriptie zou verzetten, maar dat hij bereid was te overleggen of wij het argument, dat er besprekingen zouden komen buiten beschouwing konden laten. Spreker twijfelde persoonlijk (maar zeide dit niet tegen Anak Agung), dat men te New York dit argument had gebruikt. In het gesprek op zondag met de Minister-President heeft Anak Agung weer een ander geluid laten horen. Daar had hij ons gevraagd ons niet serieus tegen de inscriptie te verzetten.

De *Minister-President* deelt mede, dat Anak Agung zondag wel begreep, dat Nederland tegen de inscriptie was, maar hij drong erop aan, dat onzerzijds andere landen, zoals Noorwegen, niet zouden worden bewerkt, omdat het nieuwe Indonesische Kabinet niet kan

hebben, dat de Assemblée zou besluiten de Nieuw-Guineakwestie niet op de agenda te plaatsen. Spreker heeft dit duidelijk afgewezen, waarop Anak Agung heeft gevraagd om het standpunt van hem (Anak Agung) wel aan Minister Luns mede te delen, hetgeen is gebeurd. In een telegram aan Minister Luns is het onzerzijds tegen Anak Agung ingenomen standpunt vastgelegd. Spreker acht het wel een ernstige zaak, dat blijkens een telegram van Minister Luns Anak Agung in zijn telefoongesprek met Hanifah in New York onjuist weergeeft wat over de inscriptie met de Nederlandse ministers is besproken. Minister *Beyen* meent, dat een tegenstelling tussen Anak Agung en Hanifah hierbij ook een rol heeft gespeeld.

Minister *Beel* wijst er op, dat de behandeling van de financieel-economische kwestie te zijner tijd in de parlementen tegelijk met de opheffing van het Unieverdrag zal kunnen plaatsvinden.

De *Minister-President* antwoordt op een vraag van Minister Van de Kieft, dat het Indonesische Kabinet verwacht na de verkiezingen in elk geval nog een aantal maanden door te werken.

Minister *Van Thiel* deelt mede, dat er thans meer dan 16.000 Ambonezen zijn en dat er wat de terugkeer naar Indonesië betreft nog niets is gebeurd. De *Minister-President* antwoordt, dat gesproken is over een terugkeer van vijftig gezinnen per maand. Minister *Van Thiel* zou een afspraak in deze zin als conditie voor een bespreking over de vermelde onderwerpen willen stellen. Minister *Beyen* antwoordt, dat Anak Agung het gebruik van de term 'condities' onplezierig vond. Van Nederlandse zijde is de zaak daarom zo geformuleerd, dat zonder bevredigende daden met betrekking tot de vrijlating van Van Krieken, de Nederlandse arrestanten en de terugkeer van de Ambonezen de Nederlandse ministers bij de bespreking over de genoemde onderwerpen niet voldoende steun bij parlement en publieke opinie zouden vinden voor een tegemoetkomende houding tegenover Indonesië.

- - -